

Scénář – Tomki Němec

„How I wish, how I wish you were here“ (několik tónů skladby Pink Floyd)

Je přání, které se neslo celým rozhovorem s Tomki Němcem, dvorním fotografem Václava Havla. Vzpomíná na něj jako na jednoho z největších státníků, který v dnešní politice výrazně chybí.

Tomki Němec vyrůstal v exotické Alexandriji. Právě po návratu z Egypta si poprvé uvědomil nesvobodu komunistického režimu.

A protože jsem se naučil jako dítě žít v relativně svobodném světě a říkat svobodně věci a pohybovat se svobodně a to návratem do toho normalizačního Československa, kdy se po okupaci šrouby velmi utáhly, tak samozřejmě bylo poněkud složité. Rodiče věděli, že co nevím, to nepovím, takže doma se moc nemluvalo o tom, jaká je realie a mně poměrně dost let trvalo pochopit, že žiju v prostředí, který není normální.

Sice nepatřil k signatářům Charty 77, se ženou ale šířili samizdatovou literaturu. Pravidelně se taky účastnil demonstrací a akcí proti komunistickým režimům, ať doma nebo v zahraničí.

Cokoliv se dělo, že by se sešlo více lidí, projevit na Karlův most nesouhlas se zásahem v Číně, Tian-man v roce 1989, tak to všechno vždycky byly důvody, kdy vás chtěli nějak zajistit nebo předvolat.

Tam kde jsem bydlel mě jednou zajišťovali, a to jsem utekl a podruhé mě už nezajišťovali. Ale vím, že třeba přijeli k rodičům a ptali se, kde jsem a ať se dostavím.

Nikdy mě nezavřeli naštěstí, i když jsem se pak pozdějc po roce 1989 dozvěděl, že už se na tom pracovalo.

Jeho otec pracoval nějaký čas v zahraničí a režim se chtěl pojistit, že se vrátí. Tomki proto zůstal v Československu a musel žít v dětském domově. Tam se poprvé setkal s fotografováním.

Jeden kamarád vzal plakát, což byla skupina Iron Maiden a Led Zeppelin, a říkali jsme si, my bychom taky v našem pokoji chtěli mít takovýhle plakát. A mě napadlo, že ho přefotíme.

A já jsem si poprvé vyvolal film, a to si do smrti budu pamatovat, ten pocit, kdy vytáhnete ten negativ vyvolanej z výbojnice a vidíte ho na vlastní oči. To bylo tak něco dobrodružného, že ten plakát byl už jako zástupnej.

V polistopadových dnech dostal nabídku fotit Václava Havla, která se později změnila v několikaletou spolupráci.

Tam byl nápad mých spolužáků, že by bylo fajn mít nafoceného prezidenta v den volby rána do večera, což bylo 29. prosince 1989...

Dohodli to za mě lidé, kteří měli k Havlovi blízko, což byla doktorka Anna Fárová a pak samozřejmě ta agentura Radost. V podstatě si pamatuju to, že jsem ráno přišel na Hrad, vyšel po schodech a byl jsem v prezidentské kanceláři.

S Václavem Havlem udržoval především profesionální vztah.

Myslím si, že jsem se nikdy nedostal do té role, že bychom byli takzvaně v uvozovkách kamarádi, kámoši. Ale já jsem měl k němu velký respekt.

Myslím si, že jsem si získal nějakou důvěru a že mě vlastně nikdy nebránil v tom, co jsem chtěl dělat. Já jsem byl velmi intenzivní a velmi jsem ~~jako~~ tlačil tu hranici, když jsem se trošku otrkal, abych mohl fotit všude a za každých okolností.

Svobody, kterou Tomki Němec zažíval při focení Václava Havla, si ve svém životě váží nejvíce.

Já bych vám přál, abyste nikdy nemuseli řešit otázku nesvobody.

Tam bych vám přál, abyste to měli dobrý, lehký, a abyste opravdu nemuseli řešit základní potřeby, které jsou důležité pro život, voda, vzduch a příroda.